

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 " trimestre.
Un número sol.	5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.	

Turrons llegítims de JIJONA

No hi ha necessitat de comprar lo llegítim turró de JIJONA en taulas especials, ni pagarlos á 6 rals.

En las Confiterías de La Confianza de Vila Germans, Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4 y en la de Francisco Vila, carretera de Manresa, 57; se venen verament llegítims á

5 RALS LA LLIURA

no cal, donchs, gastar 6 rals poguent comprarlos á 5, tant llegítims com los mes llegítims y tant bons com los mes bons.

DE SABADELL A NISSA

IMPRESIONS DE VIATJE

IV.

Era ja de nit quan arribarem á Nissa, ahont nos esperava una Comissió dels Festeigs presidida pel simpátich conceller Mr. Mallet, persona que ja de primera impressió nos fou á tots sumament simpática. Al eixir de la estació y embocar en la *rue de la gare*, tota il·luminada y adornada ab banderas y domassos, lo cor nos batia acceleradament. Passarem per sota un arch de mata y flors ab la llegenda *Salut bienvenue aux Sociétés musicales*, y ab fonda emoció vegerem com lo públich nissench confirma-

va la expontaneïtat de la acullida obrintnos pas ab carinyós respecte y saludantnos ab atenta consideració.

Arribats al hostre hostatge, un gran local preparat al efecte, y després del sopar, á quals postres reberem algunas ampollas de xampany remesas per la Comissió Organisadora dels Festeigs, nos retirarem tots á descansar fins al endemà, dissapte, al matí, en que, formant grups esbarriats sortírem á orientarnos y á visitar la ciutat,

Com he dit d' algun altre punt al relatar lo curs del viatge pel litoral, á Nissa igualment lo foraster, á primera impressió no sab quant se troba en lo cor de la ciutat ó en las aforas de la mateixa, puig tot alló es un Parch edificat. Nissa es una població sumament important, que conta en son terme mes de 90.000 habitants, y está situada, bressolada dels Alpes, de cara á Mitdia, prendint un hermosíssim port natural en forma de ferradura, lo quin está voltat per un bonich passeig, anomenat dels inglesos, passeig bellíssim que tenint á l' una banda 'l mar té á l' altra banda una renglera de xalets rivalisant en luxu y elegancia, entre mitj de jardins d' exuberant vegetació.

Te com á carrer principal un espayós *boulevard* ab amples aceras, que parteix en ratlla dreta la ciutat desde la plassa Massena, prop del port, fins al repeu de la montanya; aquest *boulevard* anomenat *avenue de la gare*, que es lo quin atravessarem al arribar, está tot rublert de grans botigas, algunas com las del carrer de Fernando de Barcelona, y molts cafés y cervecerias que tenen la major part de las taulas instaladas devant la fatxada. Un tramvia conduheix desde 'l port seguint la immensa llargada del dit carrer, fins al repeu de la costa.

Los demés carrers son també en general amples y espayosos, ocupant mes superficie 'ls jardins que las casas puig casi totas son als quatre vents, ab sas branas de ferro artisticas, predominanthi un color clar y fi, de manera que entre la esbeltés de las edificacions, las folgadas aceras y aquells carrers tant plans y nets, sens fanch ni pols, en virtut d' una espléndida urbanisació, be pot dirse que produheix Nissa l' efecte d' una ciutat aristocrática y digna de ser hostatje de las classes mes privilegiadas per lo diner y per la posició social. Si á n' aixó hi afegim los xamosos encontorns, costa amunt cap á la serra, esmaltats de preciosos nius de alegria y de amor, torretas negadas en mars de verdor y de poesia, be podém dir justificadament que produheix tot en conjunt un irresistible efecte de admiració y de sorpresa, al veurer reunidas tantas sumptuosas joyas de artificial riqueza tan ben engarsadas sobre l' aplech de tantas bellesas naturals.

Peró, si sempre ha d' esser preciosa Nissa, durant las festas que presenciarem semblava un palau encantat, semblava un somni de bruixas, puig á la bellesa usual s' hi unia 'l veurer molts edificis adornats ab garlandas y banderas y gallardets. Y consti que no vull explicar per ara mes excelencias de la població, puig fou tal la excelent impressió que 'ns

causá, que per ma part no 'm cansaria may de detallarla ab precisas noticias de sos detalls mes importants.

Lo mateix dissapte á la tarde tingueren los orfeonistas un petit ensaig y 'ls que no teniam de cantar férem una excursió á Mónaco y Montecarlo. La mitja hora de tren que separa Nissa de Montecarlo es tota una toya de xamositats del terror y de bellesas urbanas; costejant lo Mediterrani se veu la incomparable bahia de Vilafranche, y la renombrada ciutat de Mónaco, però no cal esmentar poblacions puig alló es un conjunt de barris d'una sola població, composta únicament de palaus y grans hotels.

Tampoch m'entretindré en descriurer, en gracia á la brevetat, lo famós Cassino de Montecarlo; aquell gran parch que conté 'l santuari del vici y del despilfarro; no esmentaré aquell derrotxe de luxo ab que están montats los salons del joch en gran escala, ni lo repugnant que es lo contemplar aquellas grans senyoras sentadas al vol de las taulas cúrullas de monedas d'or y bitllets de Banc, que ab la major indiferencia y sens pronunciar un mot se passan los jugadors del un á l'altre extrém. Apartém la vista de tan encisador abím y deixém als richs *miserables* jugantse las fortunas que Deu los hi confiá pera mellors fins.

Torném á Nissa y esperém lo diumenge en que al mati s'ha de lliurar la primera batalla en lo gran Concours Internacional. Tot bull ja á la matinata, per tots los carrers se senten músicas y en totas direccions se veuhen pendons de Societats musicals, dirigintse á sos respectius emplacements de lluyta. En divuyt punts distints y á las mateixas horas se tenen de disputar los premis las 173 societats musicals segons sa clasificació; y aixó dona á Nissa un aspecte brillant y bellugadis difícil de descriurer.

A nosaltres nos tocá anar al teatre de la Opera, y allí 'ns dirigim ab la senyera que per primera volta s' desplega al públich en l'estranger y per cert causant admiració general pel seu gust artístich que ressalta bé davant la senzillés y austeritat de nostras moradas barretinas, ja prou celebradas lo dia avants veyentlas passejar arreu per tots los indrets de la ciutat.

En un mateix cap de carrer, y agrupats al peu de sa respectiva senyera, esperavam l' hora de torn los de Bruselas, los de Madrit y nosaltres; los belgas vestits de frach y clach, los castellans ab boyna, nosaltres ab barretina; l'orgull de pátria bullia en tots nosaltres y may mos hem sentit tan catalans com allí; com á mostra del sentiment que 'ns dominava, recordo aquest incident, un senyor preguntá á un orfeonista —*¿Vous etez espagnols?—Catalans—*respongué nostre company—*les espagnols sont la*, digué senyalant al grupo del Orfeo de Madrit que s' soplujava sota 'l penó morat, guarnit ab las insignias de la vila del ós y mostrejat ab los colors *rojo y gualdo* que caracterisan á la Espanya oficial.

No hi podiam per més, á tots los que 'ns preguntavan si eram *espa-*

nyols los responíam *catalans*, y tan unánim siguié aquesta resposta que l'endemá veyent barretinas tothom deya ab respecte «*ils sont de la Catalogne.*»

Arribá l' hora del torneig, y nostre *Orfeo* fou lo primer d' entrar en batalla ab la lectura á primera vista y la pessa de concurs. Entraven los orfeonistas al escenari, y 'ls quins los acompanyavam quedarem entre bastidors; haig de confessar que tenia la pell de gallina. En lo palco de presidencia hi havia 'l Jurat, ab son President, un senyor de testa lluhent coronada de llarchs cabells blanchs tenia tot l' aspecte d' un sabi artista. Entrá l' *Orfeo*, saludá ab la senyera, y 'ls orfeonistas se tregueren la barretina formant rötlo; dos criats de gran llureya los hi distribuïren los papers de la partitura; cinch minuts hi havia de temps pera mirarla; tots la devoran ab los ulls; lo Mestre Millet l' agafa, 'n passa la vista de dalt baix, la posa al faristol, y 's gira á la Presidencia volguent dir «ja estém á punt». No havian passat tres minuts. Sonan dos palmadas del president; en Millet alsa la batuta, y retruny pel teatre lo cant á primera vista com si hagués sigut ensajat cent vegadas, atronador espatech d' aplausos saluda al *Orfeo*.

A las horas, nos enquibirem tots en las butacas y palcos pera presenciar la execució dels *Orfeons* de Brusselas y de Madrit. Un y altre trigaren mes de cinch minuts á comensar la lectura á primera vista, y 'l de Brussela, quan lo President digué «*allez monsieurs*» lo director demaná un minut mes. La pessa de prova lo de Bruselas la canta bé, però molt pausada y ab falta de claretat en las notas; lo de Madrit la taral-lejá sense cap mena de pronunciació.

L' éxit, donchs, de la primera prova era indiscutible. No cabíam en pell.

PAU COLOMER.

SECCIÓ REL·LIGIOSA

Sants del dia.—Sant Trovat, mr., Cavaller de Girona que morí ohint missa quant fou mort Sant Narcís. Sant Melquiades, papa. Los Sants mártirs Corpoforo y Amundi. Santa Eularia de Mérida. Santa Julita, verge. Los Sants mártirs Menna, Hermogenes y Eugraf; Mercuri y companys, soldats. Sant Gemel y Sindulf, bisbes y la traslació maravellosa de la Santa casa de Maria mare de Deu en la qual s' encarná lo Verb Diví á Loreto en la Marca d' Ancona.

La missa en honor de Santa Eularia de Mérida.

La epístola es del capítul II del Eclesiástich.

L' evangeli es del cap. XXV de Sant Mateu.

Parroquia de S. Feliu.—A las 7 y á las 8, misas per varis difunts. Segueix oberta la suscripció pels comerciants de Valencia.

Parroquia de la Concepció.—A las 6 y á las 7, misas per varis difunts.

Notas oficials

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant los dias 8 y 9.

Defuncions: Narcís Padrós Comerma, 23 mesos.

Naixements: Maria de la Consolació Serracanta Freixa.—Dolores Montserrat Bellavista.

Matrimonis: Feliu Nieva Armemtra ab Benita Muñoz Babillo.

REMITIT

FOMENT MERCANTIL INDUSTRIAL Y AGRICOLA

Directament aludit lo Foment, en vâris sueltos de gacetilla dels periòdichs de la localitat, creu en lo deber. per cortesia, á aclarar sa situació respecte á la campanya empressa per varias importants associacions de la Provincia pera recabar del govern que acabí lo privilegi concedit per lo mateix, per via de ensaix al arrendatari de contribucions.

A principis del any pròxim passat, elevá aquesta corporació al senyor Ministre d'Hisenda, senyor Navarro Reverter, una exposició enumerant las deficiencias y anomalias del actual sistema de tributació y també la reglamentació de la mateixa, tals que davan ocasió á aquest malestar angustiós en que 's troba 'l contribuyent, y al sens número de xauxullos que se descubreixen en la administració, acabant per encareixer la necessitat de que se estudiés per semblar lo mellor á los exponents, 'l procediment dels concerts ab las diputacions provincials y aquestas á la vegada ab los Municipis, constituintse en las poblacions unas Juntas pera lo repart entre 'ls diversos gremis, compostos de individuos del Municipi y contribuyents, y pera atender á las reclamacions que sobrevingan, tenint per base pera aquestos repartos, los actuals reglaments, ó be modificantlos en lo que demaném los interessos de la localitat respectiva.

Aquesta era 'n síntesis lo contingut de la citada exposició, que ni tant sols meresqué l' honor de que acusés recibo de la mateixa el senyor ministre, y aquest es avuy lo criteri qu' encara domina en l' ànim dels socis del Foment, com únich remey als mals que 'n la tributació lamentém si no es que resoltament 's deixés la actual rutina y se fixés per norma, pera concórrer á las cargas del Estat, las utilitats liquidas que reportin al propietari ó al comerciant, que seria 'l sistema més just y racional.

Serveix la present de satisfacció també pera las associacions aludidas, constantlas'hi que precisament los mals tant en la administració com en la política, se fan crònichs perque no se estudian, proposant tot egoisme al interès general, la manera de agrupar en una sola corporació nacional á todas las forsas vivas del pàhis.

Sabadoll 29 Novembre de 1897.—P. A. de la J. D.—El Secretari, Gayetà Masillovet.

NOVAS

En altre lloch d' aquest número veurán nostres llegidors un Remitit del Foment Mercantil Industrial y Agrícola d' aquesta ciutat que creyém d' oportunitat en aquestos moments per l' esperit que l' informa y ab lo qual estém identificats. Avuy que está informant la Diputació Provincial de Barcelona la exposició del Foment del Travall Nacional demanant al govern la autonomia administrativa baix la forma d' un Concert Econó-

mich, es de gran conveniència que las Associacions econòmicas y de caràcter gremial donguin son parer relatiu á tant important assumpto que tant bé podria fer á nostra estimada Catalunya.

Sabent ja com pensa 'l Foment Mercantil Industrial y Agrícola no d' avuy, sino de temps segons indica la fetxa de sas reclamacions al Ministre d' Hisenda, falta no més qu' indiquin son parer y es de patriotisme 'l ferho, lo Gremi de Fabricants, Gremi Agrícola Municipal y La Gremial, donchs de la unió de tots les elements pot dependrer la realisació de tant justa com patriòtica idea, que ab tot y no ser mes que una part de las naturals reivindicacions de Catalunya, molt contribuiria al ben-estar de tots sos fills y á la regeneració moral de que tant necessita nostre poble.

Per motius de salud ha deixat de formar part de la orquesta «Fatzendas» lo conegut professor de contrabaix don Joseph Custodio.

Tant en lo concert com en los balls de tarde y nit que 's donaren en lo Saló Colonial lo dia de la Purísima Concepció, se vegeren animats per numerós jovent. Los programas foren executats per la acreditada orquesta «Fatzendas» essent molt aplaudida y tebiat de repetir varias de sas pessas á instancias del escullit públich.

En la última sessió de la Comissió organitzadora dels Somatents, lo Sr. Comandant General en vista del sentiments relligiosos que havia observat en sas visitas als Somatents y dels desitjos que en varis punts l' hi havian manifestat de que se sollicités fos declarada Patrona dels Somatents de Catalunya á la Verge de Montserrat, proposa á la Comissió dita idea, la que fou acceptada ab entussiasme, cursant tot seguit la corresponent sollicitut á S. M. la Reyna, pera que en nom de son fill lo Rey, se serveixi proclamar Patrona dels Somatents catalans á Nostra Senyora la Excelsa Verge de Montserrat.

No cal dir que també aplandim ab entussiasme tan acertat pensament.

Lo periòdich barceloni y regionalista «L' Atlántida» desde 'l próxim número comensará la publicació en son folletí de la celebrada comedia en 3 actes «Don Gonzalo ó l' orgull del gech.

En lo Saló Cervantes (Creu alta) una empresa 's proposa donarhi tots los dias festius á la tarde grans balls ab una nova orquesta, en la que segons se 'ns diu hi formarà part lo conegut professor de corneti don Tomas Oliva.

En Lo Butlletí de l' Academia Católica d' aquesta ciutat en lo qual després d' una preciosa poesia catalana del il·lustrat professor del Col·leji de

Sant Joseph, Rvnt. Cardona, en honor de la Inmaculada, hi vá un ben escrit articlet (llástima que siga en llengua castellana), en lo qual se gan-deix de sa festa patronal y porta un estat del moviment de la Societat en los últims 3 mesos y doná compte de la caixa de socorros de la qual s' han ausiliat 12 socis invertint una suma de 372'50 pessetas, haventse celebrat 6 missas de sufragi.

Recorda la última Romeria á Montserrat, y fa esment de la Catequística dominical sostinguda per l' Acadèmia, instruhint en la doctrina Cristiana y apartant de malts viarany's á 700 jovenets de la classe obrera de nostra ciutat.

Menciona la Obra de la Sagrada Família, secció que ha lograt la revalidació de sis unions il·lícitas y que hajan sigut batejadas y llegitimadas cinch criaturas.

Esplica la nova empresa del Restaurant de Sant Joseph en unió de las Conferencias de Sant Vicents y Associació de Catòlics, quin s' obrirá prompte pera alivi dels pobres, en lo carrer de Gracia, y finalment, manifesta 'l projecte del «Basar del Pobre», quin tindrà per finalitat repar-tir abrich y roba als pobres que durant l' hivern tant ho necessitan.

Be pot gloriarse Sabadell de tenir en son si una Associació que tanta activitat demostra en obras de trascendencia social com la propaganda y ensenyansa relligiosa y tant meritorias com la caritat als pobres des-valguts.

Totas las funciones relligiosas que 's celebraren en la Parroquia de la Purísima Concepció lo dia de sa patrona se vegeren molt concorregudas per numerosos devots.

Diumenge passat en lo teatre del Atenéu Sabadellés va posarse en escena per uns quants aficionats de la casa, lo drama *Lo lliri d' aygua* y lo celebrat sainete de don Emili Vilanova, *Las bodas de 'n Cirilo*.

Nos plau fer constar que 'l conjunt obtingut va sobrepujar á lo que s' acostuma esperar de aficionats, essent de dordre que 'ls socis de dita Societat no corresponguesin als esforços dels novells actors, puig que fou molt escasa la concurrencia que hi va compareixer á presenciar l' espectacle.

Lo poch auditori sortí de la funció satisfet per la complerta y acertada interpretació que del primer al últim donaren á sos respectius papers. No cal, donchs, mentar noms porque tots quants directa ó indirectament prengueren part en l' espectacle se portaren molt bé. Los felicitem.

Numerosa fou la concurrencia qu' assistí lo dimecres passat en lo teatro Principal. Las sarzuelas *Los Africanistas*, *La segunda tiple* y *Los cocineros*, foren molt aplaudidas. En la segona de ditas obras va

obtindrer una ovació la aplaudida tiple donya Sofia Romero, en la que hi desempenyá tres tipus distints é interpretats de manera magistral.

La «Agrupació de Sastres» d' aquesta ciutat prepara un extraordinari ball de vetlla en lo Saló Sabadellés (Jan) per lo vinent dilluás, diada de sa patrona Santa Llúcia, corrent lo programa á càrrech d' una aplaudida orquesta.

Ha mort á Reus lo jove catalanista y escriptor don Lleó Simó y Elías, actiu soci qu' havia sigut de la Associació Catalanista d' aquella ciutat. (D. L. P.)

Nostre Ajuntament tingué ahir sessió de segona convocatòria. Després de llegida l' acta de la sessió anterior foren aprovats varis dictáments y permisos per efectuar obras.

Ha prés lo títol de Llicenciat en Dret civil y canònic, l' entusiasta catalanista don Joseph Cardús, un dels socis mes actius del «Centre Escolar Catalanista» de Barcelona.

Rebi la nostra euhorabona.

En los *meetings* celebrats per los federals á Sant Feliu de Codinas y Caldas de Montbuy hi regná gran animació ab motiu de la nota regionalista donada per los Srs. Laporta, Vallés y Ribot y Litrán, lo qual es per nosaltres molt significatiu.

TELEGRAMAS

Madrid, 9, 6'30 t.—Lo vapor *Brindis Prince* ha encallat prop de las Palmas de la Gran Canaria tementse que no 's pugui salvar.

Las impressions respecte al missatge de Mac-Kinley van cambiat de rumbo, mercès als polítichs d' oposició y algun diari que te por que ab la autonomia se li acabí la renda dels cinch céntims. Ya no es gayre ben rebut, molt al contrari, 's torna á parlar del *honor nacional* engroixintse cada vegada mes los temperaments dels guerreros que no l lensan una gota de sanch ni á tiros.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'15 d.
» á la vista.	33'50 p.
París. » » »	32'80

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
Calderón, 18. - Sabadell

Imprenta y Encuadernacions de Pere Tugás, Carrer de Calderón, 36. — SABADELL.